

Most reánk szállt az örökség. S ki tudja, nem fogjuk-e mi is örökségül hagyni a magyar nagyságot, mint messze ábrándképet?

Ha mindenünk úgy teljesíti kötelességét, mint vármegyénk szülöttje, Kassa nagy halottja: akkor — *nem!*

Dr. K. A.

Beöthy Ákos, Ödön fia, Marján született 1838. Biharmegyében. Jogi tanulmányai befejezése után 1860. Biharvárm gye aljegyzőjévé választották. Sokat utazott külföldön, különösen Angliával ismerkedett meg behatóan és több angol értekezést fordított és adott ki a Budapesti Szemlében (1860—62.) Képviselőnek először 1872-ben választották Deákpartí programmal, később a Sennyey féle frakcióhoz, majd a mérsékelt ellenzéki párthoz tartozott. Beszédeit a közjognak és a parlament életnek, különösen az angolnak tüzetes tanulmánya és erős polemia jellemző.

1896-ban a Bánffy-féle választások alkalmával kibuktatta az erőszak. Ekkor kezdte írni nagy munkáját, melyben erős jogi érzéssel világít bele a magyarság multjába és jelenébe. 1901-ben Kassa választotta meg képviselőjének.

Annak idején, amikor gróf Apponyi Albert és pártja belépett a kormánypartba. Ő volt az egyetlen, aki nem követte egykori pártvezérét és pártját, hanem párton kívül maradt. Szavának mindig sulya volt, valahányszor felszólalt a napi politikai kérdésekben. Azonkívül ő egyike volt a legképzettebb magyar képviselőnek.

Különösen az angol viszonyokat tanulmányozta. A magyar közjogot kevés képviselő ismerte úgy mint ő. Ezek az ismeretek legutóbb megjelent könyvében, amelynek két kötete jelent meg, kifejezésre is jutottak. Politikai felfogása és meggyőződése közel hozták őt a függetlenségi és 48-as párthoz, anélkül, hogy a párthoz belépett volna.

Egy kombattáns politikussal szegényebb politikai közéletünk. Erős, öntudatos egyéniség volt, aki mindig a maga útján járt; soha sem tudta egyéniségét alávetni kicsinyes érdekeknek, de nagy pártfegyelemnek sem.

Az obstrukciónak ő volt csak a főerősége. Mult ősszel beteg lett s azóta meg sem jelent a Házban.

Halála igen váratlanul következett be, noha régóta betegeskedett. Még tegnapelőtt egy

nyílt levele jelent meg a lapokban a helyzetről s éjjel hirtelen kidöntötte őt a halál az élők sorából.

A nagybeteg politikust Erzsébet-körut 50. szám alatti lakásán unokahugai: Zámory Mária alapítványi hölgy és gróf Csáky Gyözygné született Majthényi Sarolta ápolták nagy odaadással. Éjjel 12 óra után rosszul lett. Csáky grófnő urasszony, Beöthy Ákos huga, aki évek óta vezette a Beöthy háztartását, azonnal orvosért küldött. Az egyik kis inas, dr Tlum orvost csöngette fel, aki a szomszédos házban lakik. Az orvos ekkor elállította az orrvérzést, de később újra kitört, száján, fülén, orrán folyt a vér.

Fél egy órára már nem volt élet Beöthy Ákosban. Az orvos ekkor konstatálta, hogy elvérzett.

Betegágya körül két huga, Zámory bárónő és Csáky grófnő zokogott.

Reggelre megjelentek a gyászruhás szolgák, a kik hozzáfogtak a ravatal felállításához.

A temetés vasárnap délután három órakor lesz.

Beöthy Ákost nemcsak édes atyja, Beöthy Ödön dicső szereplésének emlékei, hanem születésén kívül nagy birtokai is Bihar megyéhez kötötték. Így hát a nagy veszteségben, mely főleg a mai kétségbeejtő helyzetben egy erős jellem kidőlésével érte az országot, a legfőbb vesztesékek közt ott van a mi vármegyénk is.

Gróf Széchenyi Viktor kilépése.

Gr. Széchenyi Viktor, a podajki kerület orsz. gy. képviselője tudvalevőleg kilépett a szabadelvű pártból és kilépését nyílt levélben indokolja meg, amelyben többek között ezeket mondja: A katonai programban tett ígéretet kormány becsülettel beváltani igyekszik, sőt a véderő nemzeti kialakulása felé ígértén felül is tett egy hatalmas lépést a honvédtüzérség létesítésének kieszközölésében. Az obstrukció leküzdésére irányuló törekvésben azonban oly cselekményt kockáztatott a kormány, mely a *legsúlyosabb aggályokat támasztja bennem és amiben oly orvosságot látok, mely rosszabb a betegségénél.* Meggyőződésem, hogy gróf Tisza István és kormány társai a legjobb és legtisztább intenciókkal és ügyekbe vetett bizalommal léptek ezen utra, amelyen őket követni azonban ellenkező meggyőződésem tiltja. Egyenlőre nem fogok semmiféle párthoz csatlakozni, mert hibáztatom az összes ellenzéket, hogy a

a vén kürtös után. A trombita éles hangja töltötte be a levegőt:

— Előre! Előre!

De a kis csapat nem lelt ellenséget maga előtt. A marokkoiakat annyira meglepte e váratlan roham, hogy elröppentek, mint a verebek.

A zászlóalj visszatért Abbesba. A garnizon minden ezrede diszben várja a tábarnok látogatását, aki üdvözölni akarja katonáit.

A zászló előtt lelkes beszédet tart, a miből a legénység csak tört szavakat hall:

— Becsület... Haza... Francziország...

Egyszerre kilép a sorból... a trombitás. A mellén ragyog — a régi öt érem előtt — az érdem kereszt. Katonásan tiszteleg s a lehető legnyugodtabb hangon szól.

— Tábarnok ur megígérte, hogy ha ezt a keresztet megszerzem, koccintani fog velem. Szabad kérem?...

A tábarnok elkacagta magát s ment a zuávval koccintani a kantinba.

21-es bizottságba való belépés megtagadása által a házszabályreform normális tárgyalását megakadályozta.

A helyzet.

Napok óta foglalkoztatja a lapokat a hír, hogy a képviselőház háznagya mindmegannyi markos legényt szerződöttetett őrségül a képviselőházba. Hát mi ezt egyszerűen nem hisszük. Kicsoda voltaképpen ez a Csávossy Béla? Derék, szelid ember, aki déli tizenegy óra tájban már rendszerint derült hangulatban van. Különben képviselő is üres óráiban. Ez azonban nem jogosítja őt fel arra, hogy élet-halál urának tolja fel magát a képviselőház 180—190 tagja felett. Tudhatja ezt a derék, jólelkű, szelid kedélyű Csávossy ur igen jól. Valamint tudhatja azt is, hogy a tizenkettes számú keztyüs markolatától nem igen ijed meg az ellenzék. Lehet, hogy akadni fognak olyan képviselők, akik a 12-es számú keztyűkre 9 vagy 11-es számú revolveresekkel fognak felelni. Ez azonban szükségtelen és felesleges. Legfeljebb egyéni izlés és vérmérséklet dolga.

Andrássy Tivadar beszámolt Gálszécsen. Lelkünk igaz örömeivel üdvözöljük a fiatal főurat. Üdvözöljük nyílt, férfias kijelentéseért, midőn kimondja, hogy «lekiismerete tiltja Tiszát követni alkotmánytörő útján.» Igen érdekes kijelentés követte Andrássy Tivadar beszámolóját. Utána ugyanis öcsöce, *Andrássy Gyula* szólalt fel, s a szabadelvűpártból kilépett képviselők nevében *egyenesen hadat üzent Tiszának.* Kijelentette, hogy a kilépettek nem maradnak tétlen szemlélők, hanem küzdeni fognak.

Ezeket mondotta:

A miniszterelnök ur azt mondotta, hogy nem ért bennünket, akiknek célja az övével azonos s még sem akarjuk azt megtenni, ami ezen célhoz elvezet. A kényes szűzhöz hasonlított, aki valamely szükséges munkát, mert az érzéseinek kellemetlen, elvégezni restel.

Tény, hogy a nemzet betegségét látni és gyógyításáról lemondani, addig, míg az ember a politikai életben részt akar venni nagy gyengeségre vall.

Csakhogy mi nem így cselekszünk és a miniszterelnök ur bírálata téves.

Azt tartjuk, hogy az ő rendszere nem vezethet célhoz, mert az erőszak nem teremtheti meg azt, amire szükségünk van: egy általános elfogadott új jogrendet. Azt tartjuk, hogy *tilos dolog az, ami történt*, mert a képviselőházban követendő eljárás formáit összetörni sem az elnöknek, sem a többségnek nem szabad. Erre a cél helyessége sem jogosít fel.

Azzal a mentséggel élnek az erőszak elkövetői, hogy valamit tenni kellett és mást tenni nem lehetett.

Tagadom, hogy mást tenni nem lehetett.

El kellett volna készíteni a házszabályoknak kívánatos reformját és pártközi egyezség útján, alkudozások útján kellett volna a szólásszabadságot nem sértő ezen javaslat elfogadtatását megkísérteni.

Békülékeny modorban, az ellenzéki hivatalos tiszteletben tartásával, türelemmel kellett volna törekedni a kisebbség színe javának megnyugtatóra.

Ez vagy sikerült volna vagy nem. Ha sikerül, minden rendbe jött volna.

De nézzük a másik lehetőséget, nézzük azt a valószínűtlen esetet, hogy az egész el-

reit s úgy gondolta, okosabb lesz jó rendben visszavonulni s aztán erősítést nyerve verni le az ellenséget.

— Kürtös! — kiáltott — fujd a hátrálót!

E parancsra a kürtös, mint sebesült párducz szökött fel:

— Hátrálót? Azt a zuávoknál nem ismerik, hadnagy ur!

És ajkaihoz szorítva kürtjét, teljes erejéből fujta a támadót!

Mint villámra rázta fel az embereket a riadó. Ledobták hátbőröndjüket, egy pillanat, a fegyverek csövén villogott a bayonet s minden torokból viharos, orkánszerű erővel tört elő:

— Hurrá, hurrá!

— Óriás zsvivaly töltötte be a pusztaságot s a zuávokat elnyelte a porfelhő.

Hiába igyekezett e heroizmushoz nem szokott fiatal hadnagy visszatartani a fiukat, hiába kiabált utánuk:

— Örültek vagytok! Kábaság, amit tesztek, várjátok be legalább az erősítést!

Senki sem hallgatott reá, zuávok rohantak

Csak uj évig!

1 pár	női	finom	lissé	vagy	boxbőr	czugos	czipő	frt.	3.50
1	>	>	>	>	>	>	fűzős	>	3.80
1	>	férfi	>	>	>	>	czugos	>	3.75
1	>	>	>	>	>	>	bergsteiger	>	4.—

Szenzáció!

ezenkívül mindenféle **bőr** és **posztó-czipők**, nők, férfiak és gyermekek részére, valamint **csizmák** hasonló olcsó árban

Tartós! csakis **Leitner Lázár** üzletében kaphatók. **Olcsó!**

lenzék akarta volna a mérsékelt házszabályokat is agyonbeszélni.

E nem várt, de lehetséges esetben is előnyösebb lett volna a kormány helyzete, mert nem történtek volna kiválások a pártból, hanem a törvényesség ösvényén mindenki kintartott volna. Előnyösebb lett volna, mert nem egy mindenféle akasztófával ellátott olyan klotürről lett volna szó, amelynek hivatása egy nem ismert házszabály-reviziónak sorsát elbír biztosítani, hanem egy konkrét, ismeretes javaslatról.

Miben bizik jelenleg a kormány?

Nem hiszem, hogy a megoldást azon altisztek és esendőrköz izomereiben keresi, akik az új jogu kizárásokat végre fogják hajtani. Azt hiszem, abban sem bizik, hogy a szentlélek megszállja az ellenzéket és ez önmagától meghajol az új szabályok érvényessége előtt. Azt sem gondolom, hogy egy csonka parlament erkölcsi súlyára alapítja ezen számitásait.

Reményét a választók pressziójába helyezi. Azt hiszi, hogy a nemzet annyira akarja a házszabályok revízióját, hogy az ellentállókát el fogja seperni.

Az erőszak után is csak azon forumra számít, mely az erőszak nélkül mondta volna ki a végső szót.

Azt kérdezem az országos közvéleménytől, következésképpen abból, hogyha az ember valamely cél el akar érni, az a kötelessége, hogy e cél érdekében ráleljen olyan utra is, amelyen azt elérni nem lehet, amelyen mindvégig taposni kell a jogérzetet, amikor ezenfelül a célhoz más és helyesebb ut is vezet? S mindezt csak azért, mert mások más nézeten vannak?

És ha az ember ilyesmiben részt venni nem akar, félre áll-e, mint a személyeskedő szűz?

Nem, uraim. Különben is kijelentem, hogy nem félttem magamat és félredálni nem fogok, hanem teljesíteni fogom kötelességemet, bármilyen következményekkel járjon ez személyemre nézve.

Szívem mélyéből becsülöm a miniszterelnök ur kötelességtudását; de elhihetik, hogy legalább e részben nem fogok mögötte maradni.

Poharamat uraim önökre ürítem, azon független és szabad polgárookra, akik nem hajolnak meg az erőszak előtt, jöjjen az bár honnan, jöjjen a többségtől, jöjjen a kisebbségtől.

Wlassics Gyula a Széll-kormány volt közoktatási minisztere, ez az erős logikájú jogász gyönyörű hangon tartott levelet intézett választóihoz. Nyíltan kijelenti, hogy Perczel Dezső államesinyjét «képviselőházi határozatnak el nem ismeri.» Nem ismerheti el, mert a házszabályokon a Perczel elnök által tett erőszak a képviselőház határozatának törvényes jogkellékét semmisíti meg. Ebből kifolyólag a hozni szándékolt törvényeket teszi törvénytelenekké. Wlassics levele végén kimutatja, hogy a jogrendet helyre kell állítani. Ezt pedig csak parlamentáris uton lehet. Drákói szigorral, kiültásokkal és kivezetésekkel a Ház rendjét helyreállítani nem lehet. Ezzel — végzi levelét — nem lehet mást elérni, mint elkeseredettséget, visszavonást, az állami jogrend nagy erkölcsi értékének megcsorbítását, a jogok és kötelességek összhangjának megzavarását. Ebben a politikában nem kívánok részes lenni. Eljárásomat önök vannak hivatva megítélni. Itéletüket nyugodtan várom.

*

A kolozsvári prorektor, dr. Apáthy István beszéde méltán keltett feltűnést főváros szerte. Az egyetemi polgárokhoz beszélt. Tisztán, világosan és egyszerű szavakkal ecseteli a helyzetet. A legnagyobb vehemenciával tör a kormány házelnök merénylete fölött pálczáts beszédének végén igazi forradalmi hang nyilatkozik meg, a mindön ezeket mondja: »Sietünk kell! Ha várunk még egy utánunk jövő nemzedékre, akkor késő lesz talán, Sietünk kell! Határozatok el, hogy ti lesztek az a magyar nemzedék, mely megmenti a magyar földet a ma-

gyarok számára; halmozzátok munkával és tanúlással az erőt és szívjátok magatokba a keserőséget és haragot, hogy majdnem egy minden eddiginél hatalmasabb forradalomban — bár adná az ég, hogy vértelen — kitörjön, halott törvényeket életre keltse és ősi alkotmányunk várát visszavivja.

Gróf Tisza István Győrött.

Gróf Tisza István miniszterelnök és gárdája tegnap délelőtt érkezett Győrbe, hol a budapesti vígadóbéli «bizalmi» gyűlés második kiadásának szállítása volt kitűzve. Tisza István kíséretében sok képviselő volt.

Mikor Tisza István vonata Komáromba érkezett már a pályaudvaron várta az ottani szabadelpárt egy deputációja, melynek nevében Nagy Vilmos szabadelpárti elnök üdvözölte, amelyre Tisza válaszolt.

Ezután a vonat tovább indult. Győrben óriási tömeg gyűlt össze a pályaudvarra. A szabadelpárt kiegészítve a helyi dalárdával, dr. Németh Károly vezetése alatt jelent meg s a berobogó vonatot éljenzéssel üdvözölték. A vonatból kiszálló miniszterelnököt ezután szintén dr. Németh Károly üdvözölte, a mit a miniszterelnök csaknem ugyanazzal a szavakkal honorált, mint a komáromi szabadelpártiét.

Itt a pályaudvar külső, utcái részéről fülsiketítő lárma, zaj, abczugolás, ordítózás hangzott fel. A pályaudvarra be nem bocsátott polgárság az épület előtt, az utcán óriási tömegekben gyűlt össze és nesztét véve, hogy a vonat már berobogott és a miniszterelnököt üdvözlik, a kormányelnökről és akciójáról ilyen tüntetéssel juttatta kifejezésre véleményét. A zaj és óriási abczugolás hihetetlen mérveket öltött, amikor Tisza alakja gárdája kíséretében feltűnt az állomásépület kijárásánál. Valamennyien szinte belesápadtak, látva a felháborodásnak azt az elemi kitörését, mely a gárdát a polgárság részéről fogadta. A miniszterelnök a gárda fedezete alatt sietve kocsiba szállott, a kocsis megkapta az utasítást: minél gyorsabban! — és ezzel a kocsis az óriási tömeg szinte fenyegető felháborodása közt hajtattott gróf Széchenyi Miklós püspökhöz, hol a miniszterelnök és gárdája megszállott egy pillanatra.

Innen lejöve Tisza és gárdája ismét kocsiba szállottak és befordultak a Széchenyi-térre, ahol óriási, sűrű embertömeg várakozott rájuk, Mikor a kocsisor látható lett, leirhatlan lárma. kiabálás, tombolás tört ki.

— Abczug Tisza! Le a gazemberekkel! — kiabálta a sok ezer torok.

Mikor pedig a menet a térre érkezett, egyszerre valóságos kőzapor zúdult a menetre. Egy hatalmas kődarab bezúta Tisza kocsijának ablakát, az üveg izzé-porrá törve bevágódott a kocsiba, Tisza nyaka közé és arcába, meg is sebesítve őt.

Erre a már előzetesen az egész városban szétszórt huszároknak és gyalogos katonáknak a térre kirendelt csapatai működésbe léptek. A huszárszázad két attakot intézett, úgy hogy annyira megtisztították a teret, hogy Tisza fogatának utat nyithattak és a miniszterelnök nagyobb baj nélkül juthatott a Vígadóig. Ott történt, hogy amikor Tisza kiszállt a kocsijából, egy ember ütésre magasra emelt bottal előtte termett és éppen le akart csapni, mikor a rendőrségnek sikerült lefogni az illetőt. Mindez egy szempillantás alatt történt, úgy hogy csak kevesen láthatták és ezért erről ellenőrizhetlen hírek kerültek forgalomba a városban.

Tisza és gárdája így nagyobb baj nélkül bejuthattak a Vígadóba, amely közép nagyságú terem, melyet igen vegyes, első pillanatra látható szemenszedett népség nem egészen töltött be. Alig volt köztük választó.

Tisza és gárdája a podiumon foglalt helyet, körülötte volt a helyi, továbbá a soproni, komáromi és pápai szabadelpárt, néhány kiküldöttje.

A gyűlést Kautz Gusztáv nyitotta meg. Utána Tisza emelkedett szólásra és azokat ismételve, amiket már százszor is elmondott a parlamentben és azonkívül elmondja, hogy mi-

kor az obstrukciónak vége volt, békés munkában szép eredményeket ért el a parlament.

Azonban nem lehetett észre nem venni, hogy a parlament magas színvonalára alászállott, elvi harcokról szó sem lehetett, kocsmai jelenetek, kicsinyes érdekek színhelye lett a parlament. A sülyedés és züllés utjának leírásában azonban nem akarja végig vezetni a közönséget. Emlékeztet a parlamenti vesztegetés afférére, amelytől ő husz mértföldnyi távolságra állott. Rothadás szaga ütötte meg az ember orrát és minden becsületes, tisztességes embernek be kellett látni, hogy elérkezett az az idő, mikor megálljt kellett kiáltani. A parlamentáris formaformája és lényege közt disztinválni kell. Dániel javaslata nem végleges. Ő megpróbálta békés uton, nem sikerült. Az ellenzék belekapaszkodott a délutáni ülésekbe is, és arról azt hirdette, hogy házszabály és törvénysértés, holott pedig nem az és minden ez alapján hozott határozatot semmisnek fog tartani. Ez a törvényes többség akarásával szemben a kisebbség meg nem engedhető lázadása.

Ama dilemma előtt állott, hogy vagy meghátrál, vagy a lényegét a forma hátrányára megmenti. Hogy miért csak most állott elő? Erre csak azt felelheti, hogy már régebben kellett volna. Széll politikája utvesztőbe vitte a nemzetet. Rá kellett tehát térnie a másik utra. A nagy harcban csak a nemzet lehet a bíró.

Beszéde után néhány szóval Kautz bezárta a gyűlést.

Ekkor kezdődött csak el az igazi hadd el hadd!

A néptömeg újra összegyűlt a Széchenyi-téren és amikor megkezdődött a gyűlésről való levonulás, újra kitört a leirhatlan, borzalmas zaj és abczugolás. Ujra kövek és sártömbök repültek a miniszterelnök felé. A helyzet kezdett válságos lenni. A huszárok vezetője kardot rántott és ügető lépésben a tömeg ellen vésényelte a huszárokat. A tömeg sikongva, fülsiketítő lárma közben futni kezdett és a huszárok támogatására jött gyalogság beszorította a tömeget a Széchenyi-térbe torkoló négy utcába. A gyalogság rohama megtisztította a teret és Tisza István gárdistáival kocsiba szállhatott.

Azonban nem mert abba a kocsiba szállni, amelyben jött, mert félt, hogy a bezúzott ablakról felismerhetik. Kocsit váltott tehát és a legnagyobb titokban katonaság és rendőrök fedezete alatt a kocsit gyorsan elvágatott.

Az egész város valóságos ostromállapotban van. Minden utcán szuronyos katonai őrzékek czirkálnak. A lakosság felháborodása leirhatlan és abban a hiszemben, hogy mindenki, aki a gyűlésre jött, Tisza miniszterelnök gárdájához tartozik, még az újságírók kocsijait is kövekkel sárral dobálják meg. A városban oly nagy az izgatottság, hogy komoly összetűzéstől tartanak.

A miniszterelnök tiszteletére 2 és fél órakor a kormánypártiak bankettet rendeztek a Royalban, melyen Krausz Gusztáv köszöntötte fel a miniszterelnököt. Tisza pohárköszöntőjében a «szívvelyes» (?) fogadtatást köszönte meg; politikáról nem szólt csak társadalmi dolgokról. A bankett alatt katonaság vette körül a vendéglőt. A diszlakoma után Széchenyi püspökhöz hajtattott a miniszterelnök, kinél egész a vonat érkezéig maradt.

A miniszterelnök a vasutnál Altenberg dandárparancsnokkal beszélgetett, míg be nem robogott a gyorsvonat. A vonat mikor elindult a kevés kormánypártiak éljenezni kezdtek, de az éljenezés elveszett a nagy abczugolásban, melyet a független polgárok kiáltottak Tisza felé. A katonaság szétverte az abczugolókat.

Városi közügyek.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, december hó 1-én délután tartotta rendes havi ülését.

Dr. *Beöthy* László főispán elnöklete alatt Bordé Ferencz főjegyző, Mezey Mihály, Dus László, Varró Domokos, Papp Miklós, dr. Nagy Géza, Mihelffy Adolf, Szokoly Tamás, Rádl Ödön, Huzella Gyula, dr. Hoványi Géza, dr. Baróthy Akos és dr. Konrád Márk voltak jelen.

Bordé Ferencz főjegyző, mint előadó felolvasta a polgármester havi jelentését, amelyből a következő érdekesebb adatokat közöljük.

A közegészségügyi állapot novemberben, viszonyítva az október havihoz, örvendetesen javult, mert a születések száma 39-el multa fölül a halálozásokét, s mivel a fertőző betegségek is lényegesen javultak. Vörheny volt 35 (októberben 62), 2 halálozással, — ronszó toroklob volt 17, (októberben 21), 3 halálozással; — hasi hagymáz volt 9, (októberben 26), 2 halálozással. A járványkórházban 23, a gyermekkórházban pedig 35 fekvő és 85 bejáró beteg volt gyógykezelés alatt.

Született 68 fiu, 65 leány, összesen 133 gyermek.

Elhalt 49 fi, 45 nő, összesen 94 egyén. Szaporodás 39. A halálozások városrészek szerint a következőleg oszlottak meg: Ujvárosban 23, Olasziban 24, Váralja-Velence és Csillagvárosban 14, a kórházakban 33. — Öt éven aluli gyermek 33 halt el. Szegény beteg 513 gyógykezeltetett a város számlájára.

Az állategészségügyi állapot jó volt.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt. Lopás 73, hatóság elleni erőszak 4, magánlakásértés 3, vagyonrongálás 1, csalás 1, sikkasztás 9, életveszélyes fenyegetés 4 és testi sértés 24 esetben volt bejelentve. A nyomozás 72 esetben sikeres, 47 esetben sikertelen volt. Nyomozás teljesített a kir. ügyészség elrendelésére 41, más hatóságok megkeresésére 148 esetben.

Letartóztatva volt 135 egyén, ezek közül az illetékes bírósághoz átkísértetett 31, eltolonczoltatott 104.

Kihágási feljelentés 206 esetben tétetett, közte 104 esetben csavargás és koldulásért.

A közadók november havi bevételi eredménye kedvező volt, amennyiben 57825 korona 55 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

kincstári adóban	141426 K 64 f.
kamatban	1392 > 21 >
betegápolási pótdobban	4133 > 77 >
kamatban	5 > 04 >
hadmentességi díjakban	561 > 67 >
kamatban	15 > 58 >
iparkamarai díjakban	4723 > 01 >
fegyveradóban	16 > — >
gazd. munkáspénztári járulék	30 > — >
mely összegek a kir. adóhivatalba szállították át.	
Városi adóban	54598 K 56 f.
Vizdíjban	16815 > 60 >
Törvényhatósági útdobban	9031 > 17 >
Kamatban	5 > 35 >

folyt be. A behajtás a többi adónemekből folyamatban van.

A rendőrkapitányi hivatal, mint I. fokú iparhatóság által kiadott 41 új iparjogositvány, s megszünt 1 iparüzlet.

A jelentést elfogadták.

Nagyobb érdekességü a belügyminiszter leirata a gázgyár építkezése ügyében. A gázgyár ugyanis a két évvel ezelőtt felrobbant tisztító helyiségét újból felakarja építeni a régi helyen, de a városi tanács ezen helyre megtagadta az építkezési engedélyt. A miniszter a tanács határozatát megsemmisítette s utasította a várost, hogy a szabályrendelet értelmében bírálja felül s az építkezési engedélyt adja ki. Nagyvárad város tanácsa előterjesztést tett, hogy a Kórház-utca feletti vasuti hid kiszélesíttessék, mert az veszélyes a forgalomra s utját állja az utca szabályozásának.

A közigazgatási bizottság egy bizottságot küldött ki, amely megállapítja, hogy szükséges-e közérdekből a vasuti hid kibővítése.

Több apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

Molnár Imre és a szabadelvűpárt.

Az egész ország előtt szerzett magának elévülhetlen érdemeket dr. *Molnár* Imre kir. kath. jogakadémiánk kiváló tanára, mikor a független polgárok gyűlésén oly ritka tapintattal és hazafiasággal elnökölt. A független meggyőződés és hazafias érzület olyan példáját állította az ország elé, melyért mindenfelől csak tisztelet, elismerés és lelkesedés üdvözi.

Mindenfelől — tehát a nagyváradai szabadelvű párttól nem.

Ez a párt, úgy értesülünk, törölte dr. *Molnár* Imrét a hivatalos városatyajelöltek listájáról.

Oly neveléses és kicsinyes bosszú, amelyre nevetnénk, ha nem tenné szomorúvá az a körülmény, hogy Nagyváradon esett meg.

A házszabályrevízió ügye ma már nem szabadelvűpárti, hanem Tisza-párti kérdés. El-lene tiltakozni, független, egyenes és hazafias gondolkodás. És dr. *Molnár* Imre és vele a város független polgársága csak hazafiságát és jó izlését követte, mikor — hogy csak a szabadelvű pártnál maradjunk — inkább akar egy társaságban lenni Széll Kálmánnal, Andrássyval, Wlassicscsal, Darányival, mint a többiekkel, a kik csak a stb. szerepét töltik be minden kormány mögött.

De *Molnár* Imre annyira benne van a polgárság igaz tiszteletében és szeretetében, hogy a szabadelvű-párt listájával vagy a nélkül, de föltétlenül bejut a városatyák testületébe, melynek egyik dísz és erőssége. Törlése a szabadelvűpárti listának neveléses fogyatkozása és vesztesége, dr. *Molnár*nak nem. Sőt!

TÁJÉKOZTATÓ.

Decz. 8. Katholikus Szabad Liceum Immaculata-ünnepele.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

*** Az esküdtbírók elnökei a jövő évben.** *Ritók* Zsigmond, a nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke, a nagyvárad kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírók elnökéül az 1905. év tartamára *Millye* Gyula kir. ítélőtáblai bírói cím- és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírót, s elnökhelyetteséül dr. *Csulyok* Béla kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

*** A régi rendőrségi épület eladása.** A Kossuth Lajos utcza volt rendőrségi épület eladását már többször megkísérelte Nagyvárad városa, azonban eredmény nélkül. Utóbb dr. *Kurländer* Ede és *Moskovits* Miksa tettek ajánlatot s 94,500 koronát ígértek az ingatlanért. Kevéssel ezután *Moskovits* Farkas czipőgyáros szintén megajánlotta ezen összeget. Tegnap újból nyilvános árverést tartottak, de csupán dr. *Kurländer* Ede jelent meg azon s fentartotta előbbi ajánlatát. A dolog a közgyűlés elé kerül s a törvényhatóság dönt, hogy ezen árért eladja-e az ingatlan s a két ajánlattevő közül melyiknek. — Ugyancsak tegnap volt az árletés a Szeles-korcsma bérletére. Az eddigi bérlő: Bux János reffektált egyedül a bérletre s az 520 korona kikiáltási árral szemben 400 korona bért ígért.

*** Ujabb felhívás az adózó közönséghez.** Ismételve felhivatnak mindazok, kik az 1905—1907. évi házbéradóra vonatkozó

vallomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat 8 nap alatt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapítani. Kelt Nagyváradon, 1904. évi december 1-én. *Lukács* Ödön adóügyi tanácsos.

* Apponyinak — nincs páholy.

Mikor *Barabás* Béla képviselőnk beszámolója alkalmából az az emlékezetes véres összeütközés történt Nagyváradon a városi hatóság közbejöttével, a polgárságnak az volt a véleménye, hogy a sajnálatos dolog nem történt volna meg, ha *Rimler* Károly polgármester itthon van, mert az ő tapintata helyes érzéke és törvénytisztelete utját állta volna minden erőszaknak. Hát a polgármester legutóbbi eljárása bizonyította, hogy nagyon tulzott volt a polgárság ezen véleménye. Mióta Tisza kormányon van, mintha megváltoztak volna a hatóság vezetői. Most már mindent szabad s nem tekintik még az udvariasság legelemibb követelményeit sem, ami különben első sorban őket jellemzi. Az alábbi eset városszerte mély megütközést s kínos feltűnést keltett, mert éppen Nagyvárad város polgármesterétől eredt. Az történt ugyanis, hogy az egyesült ellenzék közgyűlése alkalmából *Szokoly* Tamás felkérte *Rimler* Károly polgármestert, hogy a gyűlés estéjén engedje át a város páholyát gr. *Apponyi* Albert képviselő részére. Ha nem az ország büszkeségéről, a külföld által is tisztelt egyénről, akit a mostan bálványozott Tisza a magyar nemzet képviselőre kért fel csak nemrég is, hanem csak olyan szürke emberekről lett volna szó, mint a hétfői szabadelvűpárt gyűlés szereplői, még akkor is azt parancsolta volna az uri ember udvariassága, finom érzéke, hogy a felkérésnek készséggel engedjen. Apponyival szemben azonban a polgármester nem ezt tette, hanem kijelentette, hogy *kortések részére nem engedi át a páholyt, mert az az ő családjaé s azzal ő rendelkezik.* — Ez pedig nem felel meg a valóságoknak. A város azért tartotta fenn ezen páholyt, hogy ha vendég jön, felhasználhassa erre a célra. Szó volt arról is, hogy más esetekben ki is lehetne adni, de ildomos és előzékeny volt a polgármesterrel szemben a törvényhatóság s kijelentette, hogy ha a páholyra szükség nincs, azt a polgármester használhassa. Ez az igazság. A polgármester eljárásához nagyon sokat lehetne szólni, annál inkább, mert azon este még hozzá üresen állott a város páholya. A polgármester udvariasságot tanulhatna a győri püspöktől. *Tisza* miniszterelnök most Győrbe ment «kortes utra» s a rendezőbizottság felkérte, hogy adjon szállást a «kortes» miniszterelnöknek. A püspök az ottani lapok szerint, finom érzékénél fogva, nem térheteti ki a felkérés elől s tisztán udvariassági tényből helyet adott Tiszának. Így tesz a finom, udvarias ember. *Apponyi* bizonyára nem sajnálja, hogy nem lehetett jelen a színházban s valószínűleg nem is tudja, hogy ilyen udvariatlan volt vele szemben Nagyvárad város polgármestere.

*

A másik része a dolognak *Somogyi* szinigazgatóra vonatkozik, aki nem tartotta érdemesnek, hogy egy páholyt kerítsen *Apponyi* részére. Hát a múlt megmutatta, hogy ő nem sokra megy, ha bizonyos körök kegyét keresi. Jönnek ismét idők, amikor eszébe juttatják neki is a tapintatlanságát.

* **Ismét új udvari tanácsosok.** A Budapesti Közlöny legújabb száma is közöl udvari tanácsosi czim adományozást. Ő Felső dr Szamosy János és dr Fabinyi Rudolf, a kolozsvári Ferencz József tudományegyetem nyilvános rendes tanárainak a tudomány és a felső oktatás terén szerzett érdemeik elismeréséül a m. kir. udvari tanácsosi czimet díjmentesen adományozta.

* **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a borziki anyakönyvi kerületbe Szemere Fülöp jegyzői irnokot, a czécskeibe László Zoltánt, a szászfalvaiba Dienes József jegyzőgyakornokot, az erdőgyorokiba Szűcs József segédjegyzőt, a révibe Gyenes Jánost, a kuraczelibe Molnár Dezső segédjegyzőt, a mezőtelegdibe Sztán László segédjegyzőt, s végül a nagytótfaluiba Len Zoltán népiiskolai tanítót anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

* **Az igazságszolgáltatás köréből.** A m. kir. igazságügyminiszter Cherven János édesi kir. járásbírói segédtelevévezetőt jelenlegi alkalmazási helyén televévezetővé, Főző Jenő igazolvánnyal ellátott m. kir. honvédőrmestert a vaskóhi kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

* **Város-rendezési ügyek.** A szépészeti és közlekedési szakbizottság tagjait tisztelettel felkérem, miszerint a f. évi december hó 2-ik napján (péntek) d. u. 3 órakor a vározház bizottsági termében tartandó ülésen — tekintettel a tárgyalás alá kerülő ügyek fontosságára — lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Naggyárad, 1904 évi november hó 28-án. — Komlóssy József bizottsági elnök. Tárgysorozat: A Fő-utca, Bémer-tér, és Szent-János-utca végleges burkolási terveinek megállapítása. A házber adó mentesítési ügyben betervezett utca szabályozási vonalnak megállapítása. Rimanóczy Kálmán által tervbe vett építkezés folytán az utcaszabályozási vonal megállapítása s 1904 nov. 1-ig terjedő időre kért árubódék helyének kijelölése.

* **Diszben voltak-e rendőrök?** Egy beküldött felszólalást közöltünk tegnap, amelyben azon kicsinyes gáncsokodásról volt szó, hogy a nagyvárad rendőrség amíg a biharmegyei szabadelvűpárt gyűléséhez diszben rendelte ki a rendőrlégénységet, az egyesült ellenzék impozáns gyűléséhez a mindennapi gunyában állított ki rendőrlégényeket. A rendőrség részéről azt a nyilatkozatot vettük ezzel szemben, hogy nem így történt a dolog, mert mindkét gyűlésen egyformán a rendes szolgálati ruhában jelentek meg a kirendelt őrszemek. Ezt a rectificációt szíves készséggel megteszszük. Hozzánk érkezett felvilágosítás alapján azonban megjegyezzük, hogy az említett közleményben nem valami különös diszöltönyökről volt szó, mert ilyen a nagyvárad rendőrségnél csak két embernek van, hanem egyszerű tollas kalapról, amit a rendőrség „disz”-nek nevez s amilyent minden különösebb alkalommal viselnek a rendőrök.

* **Szarvasi Soma jubileuma.** A nagyvárad színtársulat egyik kedvelt, derék tagja: Szarvasi Soma most tölti be színészkedésének 20. évét. Tisztelői és barátai ünnepségre készülnek ez alkalomból s emléktárgygyal akarják meglepni. Az ünnepség december 12-én, lesz, amikor Szarvasy hír szerint az Arany emberben egyik legjobb szerepét játszza.

* **Véres verekedés.** Tegnap este fél nyolcz óra tájban öt fiakkal kocsis mulatott a Kis-pipában. Mikor jól teleítették magukat veszekedni kezdtek egymással. A veszekedés csakhamar parázs verekedéssé fajult. Szódás üvegekkel verték egymásnak a fejét. Verekedés közben Bercsein József csapos is a kocsisok közé keveredett, kik véresre verték a derék csapos legényt. A verekedés vezetője Biró János és Bocsonyi Lajos kocsisok voltak, kiknek ko-

ponyáit úgy összeverték szódás üvegekkel, hogy a vér egészen elborította arcukat. A kis-pipából telefonoztak a rendőrségre, honnan Becsei őrmester vezetéke alatt 4 rendőr ment a tett színhelyére s a duhaj legényeket a rendőrségre kísérték. A verekedők közül négy kocsis és a csapot a kórházba kellett szállítani, míg Biró Jánost a rendőrség vette pártfogásába.

* **Zene a Royalban.** A »Royal«-kávéházban ma, péntek este Kóczé Antal, a kiváló budapesti szolista, válogatott műsorral hangversenyt rendez.

* **Ritka kedvező alkalom** kínálkozik igen tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükségletét beszerezni. A közkezdveltségnek örvendő s általános szolidaritásról s jó és finom áruiról elismert Wallerstein Fülöp és fiai cég más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

* **Egy félmillió koronánál többet tesz ki a XXXVI. jótékonycélu államsorsjátéknak 18.435 pénznereménye.** A főnyeremény 200.000 korona, melyhez további nyeremények 40.000 korona, 20.000 korona, 10.000 korona, 500 korona stb. sorakoznak. A nyereményesélyek annál kedvezőbbek, mert egy sorsjegy csak 4 koronába kerül. Tudvalevő dolog, hogy ezen sorsjáték tiszta jövedelme jótékonycélokra fordítatik, amelyekről ő felsége határoz. A húzást december 15-én tartják meg. Sorsjegyek kaphatók dohánytözsdékben, váltóüzletekben és számos más elárúsító helyen.

* **Karácsonyi ajándék.** A ki értékes karácsonyi ajándékre akar szert tenni, az szükségletét okvetlenül Kovács L. és Társa cégnél szerezze be, mert ott mindent olyan olcsó ár mellett lehet vásárolni, hogy bizvást telér egy értékes karácsonyi ajándékkal. Őszintén ajánljuk e jóhírnevű cég mai hirdetését a t. olvasó közönség b. figyelmébe.

* **Van szerencsém a n. é. közönség** becses tudására hozni, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern helyiségben minden szerdán este kitünő tündős, májas, véres hurka és kolbász kapható. Ugy mint minden pénteken este halpaprikás. Ezenkívül bátorodom becses figyelmüket felhívni a kitünő érmelléki, nagyváradai és aradi hegyaljai termelőktől beszerezett boraimra, melyet igen tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátom, azon jó reményben, hogy úgy mint eddig, ezentul is kérem becses pártfogásukat, maradtam kiváló tisztelettel Szabó Gyula vendéglős.

* **Klein Menyhért** előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt. László téren a (holdas templom mellett) egy gondosan összeállított rőtös és divatáru üzletet nyit, melyet az itteni piacon eltöltött 12 évi tapasztalatok alapján rendez be. Bizalomkeltő ezen önnállósítás már azért is, mert nem hirdeti azon folyton hangoztatott, de a valóságnak meg nem felelő reklámárakat, hanem miként értesülünk, csak is elsőrendű gyáraktól beszerezett jöminőségű árukat bocsájt a már tőle megszokott szolid árakban a közönség rendelkezésére.

* **Mivel lehet tüdőbajokat gyógyítani?** Ezen kérdés naponta merül fel, amidőn azt halljuk, hogy számtalan ember tüdőbajban tönkremegy, a nélkül, hogy rajtuk segíteni lehessen. Újabb időben azonban egy szert találtak fel, mely orvosi vélemények szerint hivatva van az emberiségnek nagy hasznára lenni és számtalan embert az életnek megtartani. Ezen szer a »Sirolin«. A »Sirolin« összetétele: Thio coli Roche gr. 10, narancshéj-syrup gr. 140. »Sirolin« kellemes szagu, jó ízű és rövid használat után a tüdőbetegségek tüneteit eltávolítja (köhögés rekedtség, éjjeli izzadás stb.) »Sirolin« fokozza az étvágyat és emeli a testsúlyt.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Paraszt becsület és az almafa.

Szombat: Tetemrehívás.

Vasárnap: d. u. Próbaházasság, este: A hajduk hadnagya.

Parasztbecsület és az Almafa egy este. Mascagni és Bokor plagiazált darabja tölti a mai estét be a Szigligeti színházban, mindkét darab elsőrangú szereposztásban kerül színre.

Mikulás est a színházban. December hó 5. és 6-ikán Mikulás estét rendez a nagyvárad Gyermekebarát egyesület a Szigligeti színházban, általános bérletszűnet, mérsékelt emelt helyárak mellett, Helyárak a következők lesznek, nagy páholy 8 frt 75 kr., földszinti és első emeleti páholy 7 frt 50 kr., II-od emeleti páholy 5 frt, Zsöllye 1 frt 90 kr., kőrszék 1 frt 50 kr., támlás-szék 1 frt 25 kr., erkély I-ső sor 75 kr., II. sor 68 kr., III. sor 50 kr., III. sor 50 kr., emeleti zártszék 40 kr., földsz. állóhely 60 kr., katona és diákjegy 40 kor., karzati állóhely 25 kr.

A bérlok jegyei szombat déli 12 óráig fenntartatik, az addig ki nem váltott bérleti jegyek eladatnak.

Általános jegyváltás szombat délelőtt 10 órától kezdve lesz mind két előadásra egyszerre is

Igazságszolgáltatás.

A kimpányi gróf tragédiája.

Mióta a lengyel száműzött Stadniczky László grótot erőszakkal elűzték Kimpányból, azóta a kellemetlenségek egész sorozata vette üldözőbe. Ellenségei valósággal úzóbe vették s a napokban is három bűnügyi perben egyszerre volt tárgyalása Magyar-Csékn.

A gróf dr Krüger Aladár ügyvéddel jelent meg a tárgyaláson, melynek sikere elégtételt nyújtott a meghurczolt főurnak. Egyik per megszűnt, másikba a följelentőt elutasították s nyakába sózták a költségeket, a harmadikban bejelentett tanukról pedig valószínűvé lett, hogy egytől-egyik érdekeltek s ennek bizonyítására a tárgyalás elhalasztatott. A környék most érdeklődéssel várja, mi és mikor lesz az érdekes és bonyolult ügynek vége?

TANÜGY.

A néptanítók közgyűlése.

A biharmegyei néptanítók egyesülete díszes, lélekemelő közgyűlést tartott tegnap. Őnzetlen, a magyar kulturáért teljese életén keresztül harczoló vezérüktől: Sipos Orbán kirtanfelügyelőtől bucsuztak el a bihari tanítók. Megható volt az a bucsuzkodás. De hogy is ne. Az ősz vezér megváltik katonáitól, kikkel oly sokat vivott ki a magyarosodás a népnevelés csataterén.

Több mint háromszázan jelentek meg a tanítók közül a nevezetes közgyűlésen. Ott voltak a vendégek soraiban Beöthy László dr főispán és Fetszer Antal apát kanonok.

Délelőtt 10 órakor a vármegyeház nagytermében a Himnusz hangjai mellett nyílt meg a közgyűlés. Majd Gábel Jakab egyesületi alelnök üdvözölve a megjelent tagokat. Napirend előtt meleg szavakban bucsut vesz Sipos Orbán tanfelügyelőtől visszavonulása alkalmából, akinek nagy érdemei vannak Biharmegye magyarosodása körül. Mig generális volt, úgy dolgozott mint egy közkatona s most, hogy közlegényként állott a magyar kultúra gárdájába, bizonyára úgy fogja vezetni a tanítókat, mint egy generális. Egy bibliai hasonlatot idéz.

Illés próféta, mikor mennybe vitték az anyalok, megkérdezték tanítványait, nem félnek-e, hogy mesterüket elvesztik. Ők nemmel feleltek, »nem félünk, mert itt maradt nekünk a próféta palástja.«

Vasady Lajos kir. tanfelügyelő beszélt ezután. Igérte, hogy elődje nyomdokait fogja követni működésében, kérte a tanítóság támogatását. A közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadta az új tanfelügyelő szavait. Balogh Károly tanító indítványára ezután nagy lelkesedéssel Sipos Orbán nyugalomba vonult kir. tanfelügyelőt a biharmegyei népnevelési egyesület disztagjává választották meg.

Ezután Sipos Orbán emelkedett nagy éljenzés közben szólásra. Köszöni a meleg óvációt. Ő működésében két forrásból nyert erőt. Az egyik volt a lelkes támogatás, melyben őt minden munkájában dr. Beöthy László és boldogult édesapja részesítették. Nekik köszönheti a Népnevelési-Egyesület megalakulását. A másik forrás pedig a tanítók meleg szeretete és kitartó buzgalma, melylyel az eszméket megvalósítani igyekezett. A bucsuszavakat meleg óvációval fogadta a gyűlés.

Gábel Gyula székesfővárosi tanító bemutatta új írva-olvasási módszerét.

Páll Ilona tanítónő paedagogiai értekezést tartott nagy figyelem mellett.

A Szózatot énekelték a tanítók és Gábel alelnök zárószavaival a délelőtti gyűlés véget ért.

Délután.

Réz Mihály elnök délután 3 órakor megnyitva az ülést bejelenti, hogy az első tárgyat a közgyűlés tárgyalás alá veszi az alapszabályok módosítása.

Bodnár János előadó: A választmány javasolja a közgyűlésnek, hogy az alapszabályoknak azt a pontját, mely az egyesületet arra kötelezi, hogy tagdíjikkal hátralékos tagokat ajánlott levelekkel szólítsák föl kötelezettségük teljesítésére, töröljék. Az ajánlott levelek küldése nagyon sokba kerül az egyesületnek s bizony a felszólalások legtöbbször nem jártak kellő eredménnyel.

A tagokat alapszabályilag kötelezzék arra, hogy pontosan fizessék be a két korona temetési járulékot s ha valamely tag két halálos eset után sem fizetne, úgy töröljék a tagok közül.

A kölcsönös tanítói segélyegylet, mivel sehogy sem vált be, az erre vonatkozó részt végleg törölje a közgyűlés az alapszabályokból. Előadó kéri a választmány indítványát tudomásul venni.

Az alapszabály módosítás körül meglehetősen nagy vita fejlődött ki. A közgyűlés a tanítói segélyegyletre és a temetkezési járulékok befizetésére vonatkozólag a választmány javaslatát egészében véve, a tagdíjhátralék befizetésére vonatkozólag azzal a módosítással fogadta el, hogy a tagokat ezentul egyszerű levelezőlapokon fogják felszólítani.

Az elnök ezután a számvizsgáló bizottság jelentését terjesztette be.

A jelentés szerint az internátus alap 1955 korona 90 fillér, az egyesület tiszta, saját szükségleteire fordítható vagyona 225 korona 90 fillér.

Van még az egyesületnek 1673 korona követelése, hátralékos tagdíjakkal.

Szöke Sándor: Igazán furcsa dolog, hogy ily sok tagdíj hátralékkal adósok a tagok az egyesületnek.

Nem képzelheti, hogy ez rossz akarat az egyesület iránt. A tanítók mindig kötelesség tudó emberek voltak s az egyesülettel szemben is azoknak kell lenniük.

Az egyesület a jövő évi költségeljárásait, melyet Réz Mihály elnök terjesztett a közgyűlés elé, egyhangulag elfogadták. Az egyesület jövő évi költségvetésének fedezésére 2443 korona 26 fillért irányzott elő.

Ezután az egyesülettől hirdetett irodalmi pályázat eredményének kihirdetésére került a sor.

A tanítók egyesülete ugyanis 216 korona pályadíjat tüzött ki két irodalmi mű egyenlő

arányban megjutalmazására. Az egyik pályamunkát a szocializmus és a nevelésről kellett írni, a másiknak tárgyát a szerzők szabad választására bízták.

Gábel Jakab a bírálóbizottság előadója bejelenti, hogy a szocializmus és a nevelésről csak egy pályamunka érkezett be, mely azonban nem megfelelő s így a pályadíjat nem lehet szerzőjének kiadni. A szabadon választható tárgy pályatételre pedig két munka érkezett be.

Az egyiknek címe: »Hazánk könyvtárai«, mely igen érdekesen van megírva s kiváló statisztikai kimutatás van a munkában, de a pályadíjat nem adhatják ki szerzőjének, mert sokszor feldolgozott témát bujtattott új köntösbe. A bíráló bizottság azt javasolja, hogy a közgyűlés köszönetet szavazzon a mű szerzőjének.

A másik beérkezett pályamunka címe: »Különböző faju olvasmányok.« Ez oly kitűnően és oly nagy szakértelemmel van megírva, hogy irodalmi szempontból semmi hibát sem talált benne a bíráló bizottság. A pályadíjat azonban nem adhatják ki a szerzőnek, mert a munka túlhaladja az egy nyomtatott ív nagyságát, pedig a pályázat feltételei között ki volt kötve, hogy a pályamunkának nem szabad egy nyomtatott ívnél nagyobb lenni. A bírálóbizottság fel fogja hívni a szerzőt, hogy rövidítsen munkáján s akkor kiadják neki a pályadíjat.

A jelíges levelek felbontása után kitűnt, hogy a »Hazánk Könyvtárai« című pályamű szerzője Bodnár János, a »Különböző faju olvasmányok« munka szerzője pedig Horváth tanító.

Az ügyek letárgyalása után Réz Mihály elnök tisztársai nevében is lemondott eddig viselt állásukról s felszólította a közgyűlést a tisztújításra.

A közgyűlésen megjelent tagok egy része a régi tisztikart egyhangulag akarta megválasztani, de több mint 40-en titkos szavazás elrendelését kérték.

A közgyűlés az alapszabályok értelmében elrendelte a titkos szavazást.

A tanító egyesület elnökévé Réz Mihályt, alelnökévé Gábel Jakabot és Tóth Lajost, jegyzőjévé Bodnár Jánost és pénztárnokává Békéssy Jánost újból megválasztotta.

Ezzel a gyűlés véget ért.

NYILTTER *

Igen t. Szerkesztő Ur!

A köztem s dr. Barta Ferencz orsz. gy. képviselő között a nagyváradi »Szabadság« cz. napilapban 1903. márcz. 3-án közzétett s a m. csékei képviselő választásra vonatkozó levellem miatt f. é. november 25-én az esküdtszék előtt lefolyt ügyemről a lapokban részben téves, részben hiányos értesítések jelentek meg. Hogy az ezekből támadt különféle s rám nézve nem éppen hízogó kommentálásoknak vége szakadjon, tisztelettel kérem, sziveskedjék alábbi soraimnak b. lapjában helyet szorítani.

En az említett tárgyaláson sem bocsánatot nem kértem, sem nem vontam vissza semmit, sem »a megtörténtek felett« nem fejeztem ki sajnálatomat. Bevezést nyert a tárgyalás tisztességes kibéküléssel, amelynek én soha sem voltam ellene. Az ajánlatot nem én tettem, — erre hajlandóságot sem mutattam, mert én az ügy kimenetelétől egyáltalán nem fáztam. A békejebbot dr. Barta Ferencz magánvádoló ur nyújtotta s mert papi voltomra is történt hivatkozás, azt én vissza sem utasíthattam. Amit erre tettem, azt szívesen tettem s csak ismételt az, a mit már 1903. márcz. 5-én, tehát mindjárt az inkriminált levél megjelenése után, dr. Barta Ferencz megbízottaihoz intézett magyarzó levelemben megírtam volt, t. i., hogy »nekem soha szándékom se volt dr. Barta Ferenczet megsérteni; levellemmel közügyet szolgáltam s a közállapotok felett jogos kritikát

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

gyakoroltam, de őt privát becsületében sérteni nem akartam.» S ez így is volt. S hozzá tettem, hogy ha ő mindezek dacára mégis sértve érezné magát, e fölött sajnálatomat fejezem ki.

Tartoztam ezzel papi jellegemnek, tartoztam a »Béke« felidézett nemtőjének, megemlékezve az Ur ígéről, a ki a bosszút magának tartotta fenn.

Kiváló tisztelettel

Belényes, 1904. nov. 30.

Dr. Sztán Florian,
főgimn. tanár.

TÁVIRATOK.

Pécs Tisza mellett.

Pécs, decz. 1. (Saját tud. táv.) A város közgyűlésén 57 szóval 22 ellenében bizalmat szavaztak Tiszának. A jogászság a karzaton a Kossuth-nótát kezdte énekelni, mire Fehérváry Imre báró főispán karhatalommal távolította el az ifjuságot a karzatról.

A krakói érsek a pápánál.

Budapest, decz. 1. (Saj. tud. táv.) Brémából érkezett értesítés szerint a krakói érseket ma magánkihallgatáson fogadta O Szentsége.

Debreczen tiltakozik az erőszak ellen.

Debreczen, decz. 1. (Saj. tud. táv.) Márton Imre indítványát, hogy tiltakozik Debreczen a kormány erőszakossága ellen, ma tárgyalta a közgyűlés Domahidy főispán elnökelete alatt. Bakonyi azért kéri az indítvány elfogadását, mert örök szégyene lenne a városnak, ha nem tiltakoznék a törvény tiprás ellen. A közgyűlés 23 szótöbbséggel elfogadta Márton indítványát s kimondották az áterőszakolt törvényeket végre nem hajt s tiszteletben sem tartják. A házszabályok módosítását semmisnek tekintik.

A háboru.

Megszállott domb.

Tokió, decz. 1. A Japánok megszállották és megszállva tartják a 203 méteres dombot.

Budapest, decz. 1. (Saját tud. táv.) Tokióból jelentik, hogy a japánok a 203 mag* s méter dombot erős küzdelem árán vették be. A dombnak azon oldalán, melyen az oroszok harcoltak, halom számra fekszenek a hullák.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, decz. 1.

Buza apr.-re	— — — —	10.26
Buza okt.	— — — —	8.86
Rozs apr. re	— — — —	7.98
Tengeri májusra 1905.	— — — —	7.59
Zab okt. re	— — — —	7.59
Repeze aug.-ra	— — — —	11.20

Értéktözsde.

Budapest, decz. 1.

Os rákhitelrészvény	— — — —	10.26
Magyar hitelrészvény	— — — —	886.—
Leszámi oló bank	— — — —	463.—
Rimamurányi	— — — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — — —	644.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

12508—1904. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Horváth János végrehajthatónak Roth Pál és Izsák János végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében 1. Roth Pálnak a hegyköz-pályi-i 109. sz. betétben A I. 1—3. sorszám alatt felvett ház, szántó és közös legelőbeli járandóságból álló ingatlanaira 1113 korona kikiáltási árban; 2. ugyanannak ugyanazon betétben A II. 1—2. sorszám alatt felvett szántókból álló ingatlanára 93 korona kikiáltási árban; 3. ugyanannak ugyanazon betétben A + 1. sor alatt felvett szántó ingatlanára 274 korona kikiáltási árban; 4. ugyanannak ugyanazon betétben A + 2. sorszám alatt felvett szántó ingatlanára 131 korona kikiáltási árban; 5. Roth Pálnak a hegyköz-pályi-i 114. számú betétben A I. 1—2. sorszám alatt felvett szántókból álló ingatlanaira 95 korona kikiáltási árban; 6. ugyanannak ugyanazon betétben A II. 1—2. sorszám alatt felvett szántókból álló ingatlanaira 58 korona kikiáltási árban; 7. ugyanannak ugyanazon betétben A + 1. sorszám alatt felvett pinczéjére 10 korona kikiáltási árban; 8. hegyköz-pályi-i 171. számú betétben A I. 1—3. sorszám alatt felvett ház, szántó és közös legelőbeli járandóságból álló fél részben végrehajtást szenvedő Izsák János, fél részben pedig a végrehajtáson kívül álló Tóth Juliánna, Károly, János és Erzsébet kiskorúak tulajdonát képező egész ingatlanokra az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §-a és d pontjai alkalmazása mellett 391 korona kikiáltási árban; 9. ugyanazon betétben, ugyanazok nevében vezetett A II. 1., 2. sor szám alatt foglalt szántókból álló egész ingatlanokra az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §. a pontjának alkalmazásával 66 korona kikiáltási árban; 10. ugyanazon betétben ugyanazok nevében álló A + 1. sorszám alatti egész szántóra az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §. a pontja alkalmazása mellett 185 korona kikiáltási árban; 11. ugyanazon betétben ugyanazok nevében álló A + 2. sorszám alatt felvett egész szántóra az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §. a pontja alkalmazása mellett 100 korona kikiáltási árban; 12. ugyanazon betétben ugyanazok nevében álló A + 3. sorszám alatt felvett egész szántóra az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §. a pontjának alkalmazása mellett 100 korona kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte és annak foganatosítására határidőül 1904. évi december hó 9-ik napjának délelőtti 9 óráját Hegyköz-Pályi községhezhoz kitűzte.

Az árverésre kitett ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az óvadék-képes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi ha-

tóságnál és a Hegyköz-Pályi-község előjáróságánál tekinthetők meg.

Nagyváradon, 1904. évi augusztus 26-án. A kir. tszék mint tkvi hatóságnál.

Kiss András,
kir. tszéki bíró.

Vértisztító tea

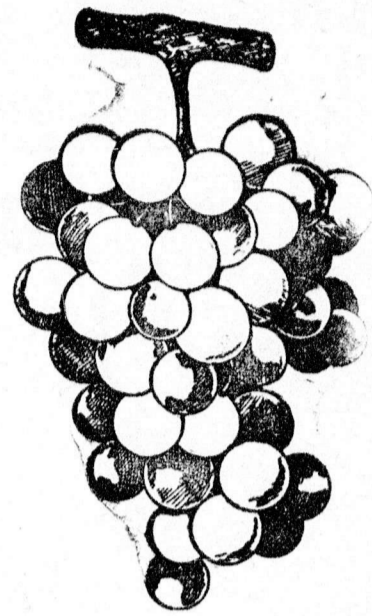
Wilhelm Ferencz gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Hogy kétségtelenül szükség volt, egy jó és hatásos vértisztító teára, azt bizonyítja egy ilyen szernek előállítására történt számtalan kísérlet. Wilhelm Ferencz gyógyszerésznek szakismeretei alapján sikerült ilyen vértisztító teát a leghatásosabb alkatrészekből összeállítani; teájában nem kevesebb mint 30 különböző alkatrész van, mely különös eljárással állítható elő.

Ezen tea hatásáról esuznál és köszvénynél számos gyógyult köszönőlevele tanuskodik. Csak gróf Butschin-Streitfeld grófnő, alazredesné köszönőlevelére utalunk.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítóúrnál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és droguerákban.

«Milleniumtelep» Nagyösz.

Legelőcsöb árak!

Legelőcsöb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélylyel és állami felügyelet mellett létesült.

Ö cs. apost. és kir. Felségének legfelső elhatározásafolytán
A polgári jótékony célokra szánt

XXXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.435 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1904. évi december hó 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirtda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb kaphatók. Játékkervek sorsjegyvők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Uj divatárú üzlet! Uj divatárú üzlet!

Első eset nálunk, hogy egy kezdő kereskedő, ki alig pár hét óta fennálló üzletét megnagyobbítani kénytelen. Szívesen gratulálunk **KLEIN MENYHÉRT** fiatal kereskedőnknek, aki ezen eredményt csakis izléses áruival, olesó és

lelkiismeretes kiszolgálásával érte el.

Kötelességünknek tartjuk, a t. hölgy közönség figyelmét ezen üzletre (Szent László-tér, holdas-templom mellett) felhívni.

Magamat a t. közönség szives jóindulatába ajánlva és b. látogatását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel:

KLEIN MENYHÉRT.

924.

Az árak minden versenyen felül

Csakis jobb minőségű árak.

Figyelmessé szolgálás.

A Kovács L. és Társa cég
karácsonyi vásárja

folyó hó 1-én vette kezdetét.

Ez alkalommal áruba bocsátott ruhaszövetek, női és férfi fehéreneműek, vászonárúk, szörme gallérok és más ajándék tárgyak

bámulatos olcsó árban beszerezhetők.

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Maradékok félárban.

Maradékok félárban.

593

Mindenkinek érdeke!

Karácsonyi és új évi

bevásárlásait a

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI-féle

(BÉMER-TÉR)

hatóságilag engedélyezett végeladásban

beszerezni, hol mindennemű kézmű, divatáru, férfi és női fehéreneműek, női és gyermek kabátok gyári áron

alul az üzlet teljes felosztása miatt végleg kiárusítatnak.

Berendezés eladó. Üzlethelyiség kiadó.